

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Mfv.V.10.077/2025/6.

A tanács tagjai: Dr. Suba Ildikó a tanács elnöke

Dr. Tánczos Rita előadó bíró

Dr. Csesznok Judit Anna bíró

Dr. Puskás Péter bíró

Dr. Varga Edit bíró

A felperes: felperes neve

(felperes címe)

A felperes képviselője:

Dr. Gyurkovics Bence egyéni ügyvéd

(felperes képviselőjének címe)

Az alperes: alperes neve

(alperes címe)

Az alperes képviselője:

Dr. Fodor T. Gábor ügyvéd

(alperes képviselőjének címe)

A per tárgya: kollektív szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla

1.Mf.31.047/2025/3.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:

Budapest Környéki Törvényszék

25.M.70.259/2023/20.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 190.500 (százkilencvenezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felek 2019 januárjában 2023. december 31-ig szóló határozott idejű kollektív szerződést kötöttek. A kollektív szerződés 26.1. pontjában rögzítették, hogy a szabadságot az esedékességének évében, de legkésőbb az esedékességet követő év április 30-ig kell kiadni azzal, hogy az esedékesség évét követően kiadott szabadság mértéke nem haladja meg a szabadság egyharmadát.

[2] 2023. január 1-től módosult a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) több rendelkezése, köztük a szabadságra vonatkozó szabályok is. Az alperes 2023. februárjában kezdeményezte a felperesnél a kollektív szerződés munkaidő-beosztás szabályait taglaló pontjainak és a szabadság kiadását szabályozó 26.1. pontjának módosítását. A módosítási javaslat azt tartalmazta, hogy az új rendelkezésben az szerepeljen, hogy „az Mt. 123. § (5) bekezdésnek c) pontjában írottak alapján a munkáltató a szabadság egynegyedét legkésőbb az esedékesség évét követő év március 31-ig adhatja ki”. A felperes elnöke 2023. február 28-án megküldött elektronikus levelében a módosítási javaslat egyik pontját sem fogadta el arra hivatkozva, hogy ezek nem a munkavállalók érdekeit szolgálják.

[3] A felperes jogi képviselője 2023. március 1-jén kelt levelében tájékoztatta az alperest arról, hogy a kollektív szerződés módosítására vonatkozó egyik módosító javaslatot sem kívánja a felperes elfogadni, minek részletes indokát adta. A 26.1. ponttal kapcsolatban kifejtette, hogy a hatályos kollektív szerződés ezen rendelkezése érvénytelen, mivel mind a szabadság mértéke, mind az időtartama tekintetében az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontjába ütközik. Az érvénytelenség jogkövetkezménye az Mt. 29. § (3) bekezdése alapján az, hogy a munkaviszonyra vonatkozó szabályt kell alkalmazni, vagyis a munkáltatónak az Mt. 123. § (1) bekezdése alapján a tárgyévben kellett volna kiadni a szabadságot, így az alperes a kollektív szerződés megkötésétől a szabadság kiadása körében jogszabálysértően járt el, sérültek a munkavállalók alapvető jogai, ezért azt tartaná helyesnek, ha azon munkavállalók vonatkozásában, akik esetében a kollektív szerződés hatálya alatt nem a tárgyévben került sor a szabadság kiadásra, valamiféle anyagi kompenzációt nyújtana az alperes.

[4] A peres felek 2023. december 18-án újabb kollektív szerződést kötöttek, amelynek 27.1. pontja értelmében az Mt. 123. § (5) bekezdésének c) pontjában írottak alapján a munkáltató a szabadság egynegyedét legkésőbb az esedékességet követő év március 31-ig adhatja ki.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

[5] A felperes keresetében a kollektív szerződés 26.1. pontja részleges érvénytelensége megállapítását kérte. Előadta, hogy az az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontjába ütközik, ezért semmis. Ez igaz a 2023. január 1-jét megelőző időszakra is, ezért az Mt. 29. § (3) bekezdése alapján az alperesnek a munkaviszonyra vonatkozó szabályt kell alkalmazni, ami azt jelenti, hogy az Mt. 123. § (1) bekezdése alapján a tárgyévben ki kellett volna adni a szabadságot. Előbbi hiányában sérültek a munkavállalók alapvető jogai.

[6] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes költségekben való marasztalását kérte. Vitatta, hogy a felperesnek keresetösségi joga lenne, illetve állította, hogy a megállapítási keresetnek, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 172. § (3) bekezdésében írt feltételei fennállnának. Állította, hogy a kifogásolt jogszabályhely értelmezése 2023. január 1-től az Mt. módosítása folytán jelentősen megváltozott. Az Mt. 135. §-a és az Mt. 277. § (2) bekezdése egybevetésével azt adta elő, hogy a kollektív szerződés támadott rendelkezése 2022. december 31-ig nem ütközött jogszabályba, kollektív szerződés eddig az időpontig eltérhetett az Mt. általános

szabályaitól. Hivatkozott a felperes saját felróható magatartására, továbbá arra, hogy „a jogalkotó alkotmányellenesen járt el”, amikor nem biztosított kellő felkészülési időt a módosítás kapcsán a jogalanyok számára.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

[7] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, megállapította, hogy önmagában az a tény, hogy a jogvita alapjául szolgáló kollektív szerződést megkötő egyik fél maga a felperesi szakszervezet volt, olyan jogi érdeket teremt számára, amely alapján e perben a keresetösségi jog megilleti. Kifejtette, hogy a megállapítási kereset jogszabályban rögzített konjunktív feltételei nem állnak fenn, ezért a keresetet elutasította. Döntése ellenére állást foglalt abban a kérdésben is, hogy a kollektív szerződés hivatkozott pontja 2022. december 31-ig nem ütközött jogszabályba és nem volt érvénytelen. Az Mt. 123. § (5) bekezdése az Mt. Második Részéhez tartozó jogszabályi rendelkezés, amelytől az Mt. 277. § (2) bekezdése alapján kollektív szerződés – eltérő rendelkezés hiányában – eltérhet a munkavállaló hátrányára is. Miután 2023. január 1-jei hatállyal az Mt. 135. § (2) bekezdés 1) pontja az Mt. 123. § (5) bekezdésében foglalt előírástól csak a munkavállaló javára engedett meg eltérést, ezért 2023. január 1-jétől kezdődően a 2019 januárjában megkötött kollektív szerződés 26.1. pontja valóban jogszabályba ütközött és ekként semmisnek volt tekinthető.

[8] Nem találta megállapíthatónak azt, hogy a felperest a kollektív szerződés módosítására vonatkozó alperesi javaslat visszautasítása miatt felróhatóság terhelne és alaptalannak találta az alperes időelőttiségre történő hivatkozását is, mivel a per tárgya egy kollektív szerződéses rendelkezés részleges érvénytelensége volt.

[9] A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ... számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, megállapítva, hogy a felperesnek a kollektív szerződés normatív részében szabályozott rendelkezés vonatkozásában nincs perbeli legitimációja, továbbá a megállapítási kereset feltételei nem álltak fenn. E határozatot a Kúria mint felülvizsgálati bíróság ... számú végzésével hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Megállapította, hogy a felperes az adott ügyben rendelkezett perbeli legitimációval, továbbá fennálltak a megállapítási kereset előterjesztésének feltételei, ezért a kollektív szerződés 26.1. pontjában rögzített rendelkezés semmissége tekintetében előterjesztett fellebbezés körében a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[10] A megismételt eljárásban a másodfokú bíróság megállapította, hogy a kollektív szerződés 26.1. pontja részlegesen érvénytelen, és a perköltség, valamint a megelőző eljárások illetékének megfizetésére is kötelezte az alperest. Az érvénytelenség körében relevanciával bíró jogszabályi rendelkezések ismertetését követően hangsúlyozta, hogy a szabadság kiadásának módja az éves fizetett szabadság alapjogi védelemben is részesülő jogintézményének egyik lényeges pontja, amelyet az Alaptörvény, az Európai Unió Alapjogi Chartája és ezzel összefüggésben a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003/88/EK irányelv is véd.

[11] Az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlatára figyelemmel kifejtette, hogy a szabadságnak kettős célja van: egyrészt annak a lehetővé tétele, hogy a munkavállaló kipihenhesse a munkaszerződése alapján rá háruló feladatok végrehajtását, másrészt, hogy rendelkezésére álljon a kikapcsolódásra és szabad időtöltésre való alkalmas idő. A fizetett éves szabadsághoz való jog csak akkor felel meg e kettős célnak, ha az átvitel nem halad meg bizonyos időbeli korlátot. Rögzítette, hogy főszabály szerint a szabadságot annak esedékessége évében kell kiadni és a jogszabály rögzíti, hogy ettől milyen esetekben és mértékben lehet eltérni. Az éves fizetett szabadság kiadása alapvető jog, amelyet szigorúan szabályoz az Mt. illetőleg nemzetközi egyezményben és az Európai Unió Alapjogi Chartájában is szerepel.

[12] Utalt arra, hogy az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontja elve speciális szabály az, hogy ettől a különös szabálytól további eltérésre lenne lehetőség, nem illeszthető az Mt. jogdogmatikai rendszerébe.

[13] Megalapozatlannak találta az alperesnek a felperes felróható magatartására való hivatkozását is, megállapítása szerint az sem a jóhiszemű eljárás alapvető követelményébe, sem az együttműködési kötelezettség követelményébe nem ütközött, és ezen a későbbi megállapodás tartalma sem változtatott.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

[14] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte, hogy a Kúria azt helyezze hatályon kívül, hozzon a jogszabályoknak megfelelő új határozatot és a keresetet utasítsa el, továbbá marasztalja a felperest a perköltségben. Állította, hogy az eljáró bíróságoknak a keresetlevelet a Pp. 176. § (2) bekezdés e) pontja alapján vissza kellett volna utasítania, mivel a kereseti kérelem nincs összhangban a tényalappal, a jogalappal, illetve a jogi érveléssel. A felperesnek egy kereseti kérelme volt és nem jelölte meg külön-külön a 2022. december 31-ig, illetve az ezt követő időszak tekintetében, hogy kérelmét mire alapítja.

[15] Kifogásolta, hogy a másodfokú ítélet sérti a Pp. 172. § (3) bekezdését, ugyanis 2024. január 1-től a felek között új kollektív szerződés lépett hatályba, amely nem tartalmaz olyan rendelkezést, amelyre a felperes kereseti kérelmében hivatkozik, így a megállapítási kereset feltételei nem álltak fenn. A felperesnek nem áll fenn semmilyen jogvédelmi szükséghelyzete, mivel a támadott kollektív szerződés rendelkezése már más szabályokat tartalmaz. Állította, hogy a megállapítási kereset előterjeszthetőségének feltételeit a Kúria korábbi eljárásában nem vizsgálta, ezért ezzel kapcsolatos érvelést is előadott.

[16] A 2022. december 31-ig tartó időszak tekintetében azt állította, hogy a másodfokú ítélet lényegében contra legem, sőt contra constitutionem módon figyelmen kívül hagyta az Mt. hatályos jogszabályi rendelkezéseit. Állította, hogy ezen időszakra az Mt. 277. § (2) bekezdéséből nem következik, hogy a perbeli esetben ne lehetett volna eltérni kollektív szerződéssel az Mt. 123. § (5) bekezdésétől, sőt ettől kifejezetten eltérést engedett a jogszabály. Érvelése szerint az Alaptörvény 28. cikkében foglalt józan ész követelményével aligha egyeztethető össze az Mt. szabályainak olyan értelmezése, amely alapján egycsapásra

jelentős mértékben korlátozódna a szakszervezetek pénzügyi mozgástere és a magyar gazdaság szempontjából kiemelt jelentőségű termelő egységek működőképessége. Analógiaként utalt egy korábbi legfelsőbb bírósági döntésre, amely szerint tiltott az eltérés az egyébként diszpozitív Mt. szabályoktól azokban az esetekben, ha azok olyan mértékűek, amelyek az adott jogintézmény alapvető jellegét veszik semmibe, a perbeli esetben azonban az eltérés olyan csekély volt, hogy ez nem állapítható meg.

[17] Állította, hogy a szigorú jogértelmezés a nemzetközi normákból nem vezethető le, az ILO 132. számú Egyezménye alapján lehetőség van a szabadság átvitelére az adott év végétől számított 18 hónapon belül. E körben egyéb nemzetközi példákra is hivatkozott. Ennek megfelelően előadása szerint nem létezik olyan alkotmányos vagy nemzetközi jogi norma, ami ne tenné lehetővé, hogy kollektív szerződés – egyetlen hónappal eltérve az Mt. 2022. december 31-ig hatályos (formálisan is) diszpozitív szabályától – lehetőséget adjon a szabadság egy részének a következő év április 30-ig történő átvitelére. Hivatkozása szerint a 2022. december 31-ig tartó időszak tekintetében sem Magyarország, sem az Európai Unió jogrendjében nem létezett olyan szabály, amely tiltotta volna az előző évi szabadságok egy részének április 30-ig történő kiadásáról rendelkező kollektív szerződéses szabályozást, így a jogerős ítélet sérti az Mt. 5. §-ában foglaltakat és a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésébe is ütközik.

[18] A 2023. január 1-től kezdődő időszak tekintetében a felülvizsgálati érvelés szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 279. § (1) bekezdését, mivel állítása szerint a másodfokú bíróság nyilvánvalóan iratellenes és okszerűtlen következtetésre jutott a bizonyítékok mérlegelése során. Hivatkozott továbbá arra, hogy a jogerős ítélet sérti az Mt. 6. § (1) és (2) bekezdését, mivel a felperes saját felróható magatartására hivatkozik, illetve eljárása nem felelt meg a jóhiszeműség és tisztesség elvének és az együttműködési kötelezettséget is sértette.

[19] Sérelmezte, hogy a jogerős ítélet kizárólag az ő terhére értékelte a kollektív szerződés módosításának elmaradását annak ellenére, hogy a felperes nem válaszolt érdemben a módosítási javaslatra, annak elutasítására semmilyen világos indokot nem adott elő, illetve a jogszabálysértés kiküszöbölésére vonatkozó alternatív javaslatot sem tett. Állította továbbá, hogy idő előtti is volt a kereset, mivel a 2022. évben esedékes szabadságnapok átvitele tekintetében a 2022. évben hatályos törvényszöveg volt az irányadó, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (2) bekezdése szerint pedig jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget. Ezen túl hivatkozott a Pp. 172. § (3) bekezdésében foglalt feltételekre, állítása szerint ugyanis a jogvédelmi szükséghelyzet a felperesi oldalon nem állt fenn.

[20] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn és marasztalja az alperest a perköltségben. Állította, hogy a felperes a Kúria ... számú határozata tükrében nem teheti vitássá, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének feltételei fennálltak. A keresetlevelet a korábbi, 2023. december 31-ig hatályos kollektív szerződés hatálya alatt nyújtották be és a Kúria azt állapította meg, hogy a felperes rendelkezik keresetösségi joggal és a megállapítási kereset előterjesztésének feltételei is fennálltak.

[21] A 2023. január 1-jei jogszabályváltozásra figyelemmel már kérdéses sem lehet, hogy a kollektív szerződés ezen vitatott része a jogszabályba ütközik-e vagy sem. Osztotta a felperes a másodfokú bíróság azon álláspontját, hogy a kollektív szerződés csak korlátozott mértékben térhetett volna el attól az Mt. szabálytól, hogy a szabadságot az esedékessége évében kell kiadni és e lehetőség a tárgyévet követő év március 31-ig biztosított.

[22] Nem értett egyet a felülvizsgálati érvelés analógia körében kifejtett álláspontjával sem. Utalt arra, hogy maga a jogszabály mondta meg azt, hogy a jogintézmény milyen eltérést enged, egyéb uniós országok szabályozása pedig nem tekinthető mérvadónak figyelemmel arra, hogy a magyar szabályozás mind a mértékbeli, mind az időbeli korlátot meghatározta.

[23] A 2023. január 1-jét követő szabályozás tekintetében kifejtette, hogy eljárásuk nem sértette a jóhiszeműség és tisztesség elvét, eleget tettek együttműködési kötelezettségüknek is. Kifejtették abbéli álláspontjukat az egyeztetések során, hogy nem állt a munkavállalók érdekében az, hogy a szabadság egynegyedét a következő év március 31-ig adhassa ki a munkáltató. A kollektív szerződés módosítására vonatkozó javaslat elutasítása körében nem volt indokolási kötelezettségük, ezt azonban az együttműködés jegyében megtették.

[24] Vitatta, hogy megsértette a másodfokú bíróság a Pp. 279. § (1) bekezdését és utalt arra, hogy számos kúriai döntés szerint a felülvizsgálati eljárásban nincs mód a bizonyítékok felülmérlegelésére, továbbá bizonyítás felvételére.

[25] Az alperes a felperes felülvizsgálati ellenkérelmére tett nyilatkozatában rögzítette, hogy a felülvizsgálati kérelemében előadottak önmagukban megállják a helyüket, azt kiegészíteni nem szükséges.

A Kúria döntése és jogi indokai

[26] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.

[27] A felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslat, amelynek tárgya a Pp. 406. § (1) bekezdése alapján a jogerős érdemi határozatnak a Pp. 423. § (1) bekezdése szerinti felülbírálata. Ennek megfelelően a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem (és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem) keretei között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozataitól jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálhatja felül.

[28] A Kúria következetes gyakorlata szerint a jogerős ítélet csak olyan kérdésben, olyan jogi állásponttal összefüggésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és másodfokú eljárásnak is tárgya volt (Kúria Pfv.I.20.792/2016/11., Mfv.X.10.014/2022/9.). A felülvizsgálati kérelmet nem lehet olyan új körülményre alapítani, amelyre a fél az első- és másodfokú eljárásban nem hivatkozott. A megismételt másodfokú eljárásnak – figyelemmel a Kúria ... számú végzésében foglaltakra is – már nem volt tárgya az, hogy a felperes rendelkezett-e az adott perben keresetőségi joggal, illetve előterjeszthetett-e megállapítás

iránti keresetet, így az alperes ezzel kapcsolatos felülvizsgálati érvelését jelen eljárásban a Kúria nem vizsgálta.

[29] A másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásban arra a kérdésre kellett választ adnia, hogy az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontjától a munkavállalók hátrányára az alperesnél 2019. januártól 2023. december 31-ig hatályos kollektív szerződés eltérhetett-e.

[30] Az Mt. 123. § (1) bekezdése 2022. december 31-ig hatályos rendelkezése általános szabályként írta elő, hogy a szabadságot az esedékesség évében kell kiadni. Ezt követően - speciális rendelkezéseket alkalmazva - a jogalkotó meghatározta azt, hogy e rendelkezéstől ki, milyen körben és milyen mértékben térhet el. Az Mt. adott időszakban hatályos 123. § (5) bekezdés c) pontja szerint kollektív szerződés rendelkezése esetén a szabadság egynegyedét legkésőbb az esedékességet követő év március 31-ig adhatja ki a munkáltató.

[31] Az Mt. a XI. Fejezete végén, a 64. címben, a 135. §-ában rendelkezett az eltérő megállapodás lehetőségéről. Az Mt. 135. § (2) bekezdés l) pontja 2022. december 31-ig nem utalt az Mt. 123. § (5) bekezdésére akként, hogy attól eltérni csak a munkavállaló javára lehet. Ebben az időszakban az Mt. 277. § (2) bekezdése ugyanakkor úgy rendelkezett, hogy kollektív szerződés – eltérő rendelkezés hiányában – a Második és Harmadik Részben foglaltaktól eltérhet.

[32] 2023. január 1-től módosult az Mt. 135. § (2) bekezdés l) pontja akként, hogy kollektív szerződés az Mt. 123. § (5) és (6) bekezdésében foglaltaktól csak a munkavállaló javára térhet el.

[33] Mindezekből következően megállapítható, hogy az Mt. 123. § (1) bekezdése főszabályként a szabadságnak az esedékesség évében történő kiadását írja elő és kivételes szabályban rögzíti azt, hogy ettől milyen esetben lehet eltérni. E körbe tartozik az az eset, amikor a felek kollektív szerződésben rendelkezhetnek arról, hogy a munkavállalókat megillető szabadságot a munkáltató ne a tárgyévben, hanem az azt követő évben adja ki. Az eltérésre azonban nincs korlátlan lehetőségük a feleknek, az Mt. rögzíti ugyanis, hogy kollektív szerződéses megállapodás alapján is csupán az éves szabadság egynegyedét lehet legkésőbb az esedékességet követő év március 31-ig kiadni.

[34] Helytállóan jutott arra a következtetésre a másodfokú bíróság, hogy az a jogértelmezés, hogy e különös szabálytól az Mt. 277. § (2) bekezdése alapján még további eltérésre lenne lehetőség a munkavállaló hátrányára, nem illeszthető be az Mt. dogmatikai rendszerébe. A fizetett éves szabadság kiadására vonatkozó kollektív szerződéses eltérő rendelkezést, a különös szabályt maga az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontja tartalmazza, így ettől további eltérés nem lehetséges. E jogszabályi rendelkezés ugyanis egyértelműen meghatározza azt a legkésőbbi időpontot, amelyet a kollektív szerződés tartalmazhat. Az a körülmény, hogy 2023. január 1-től az Mt. 135. § (2) bekezdés l) pontja már utal az Mt. 123. § (5) bekezdésére is, csupán megerősíti, egyértelműsíti azt a jogalkotási szándékot, amely 2022. december 31-ig is nyilvánvaló volt az Mt. 123. § (1) bekezdésének, az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontjának és az Mt. 277. § (2) bekezdésének együttes értelmezése mellett.

[35] Ezt az értelmezést támasztja alá az Alaptörvény 28. cikke is, amely szerint a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslatok indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. Az Alkotmánybíróság 3378/2019. (XII. 19.) AB határozatában már rögzítette, hogy az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdése az adott évben biztosítandó jogként fogalmazta meg a fizetett szabadsághoz való jogot, amelynek tényleges értelme és célja (regenerálódás, rekreáció) szempontjából az időtényezőnek meghatározó szerepe van. Az aktuálisan megjelenő rekreációs szükséglettől minél távolabbi időpontban következik be a szabadság igénybevétele és ezzel a pihenésnek a lehetősége, a fizetett szabadsághoz való jog annál inkább kiüresedik, funkciótlanná válik.

[36] Emellett helytállóan utalt a másodfokú bíróság arra is, hogy a magyar szabályozáshoz hasonlóan szigorúan rendelkezik az éves szabadság kiadásáról az Alapjogi Charta 31. cikke és a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003. november 4-i, az Európai Parlament és Tanács 2003/88/EK irányelv 7. cikke is.

[37] Alaptalanul állította az alperes a felülvizsgálati kérelmében, hogy a jogerős ítéletben kifejtett jogértelmezés szakszervezeti jogokat szabályozó nemzetközi normákba ütközne. A felülvizsgálati kérelemben említett példák eltérő jogszabályi rendelkezésen alapulnak, azok hipotetikusak és az említett példákban nem rendelkezik az Mt. az eltérés lehetőségének korlátozott mértékéről, míg az adott esetben az Mt. 123. § (5) bekezdése maga határozza meg a kollektív szerződéses eltérés maximális mértékét, amitől további kollektív szerződéses eltérés már nem lehetséges.

[38] Alaptalanul állította az alperes felülvizsgálati kérelmében azt is, hogy a jogerős ítélet sérti az Mt. 5.§-ában és az Mt. 6. §-ában foglaltakat, továbbá a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdését. A másodfokú bíróság részletesen megindokolta, hogy miért a jogerős ítéletben kifejtett álláspont felel meg az Európai Unió jogrendjének, illetve, hogy a felperes magatartása a kollektív szerződés módosításának elutasításával összefüggésben miért nem minősül felróhatóan és miért nem sértette az Mt. 6. §-ában rögzített követelményeket. Helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy önmagában az a körülmény, hogy a felperes az alperes által felajánlott kollektív szerződés módosítására vonatkozó szöveget nem kívánta elfogadni, nem minősül felróható magatartásnak, nem ütközött a jóhiszemű eljárás és az együttműködési kötelezettség követelményébe sem. Mindemellett nem fejtette ki a felülvizsgálati kérelmében azt sem, hogy ennek megítélése hogyan érinti a kollektív szerződés részbeni érvénytelenségnek kérdéskörét.

[39] A Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésében foglaltak sérelme kapcsán megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a bírói döntéseket a konkrét ügy körülményeit figyelembe vevő módon, kellő alapossággal és részletességgel kell megindokolni. Ennek mércéje alapvetően azt jelenti, hogy a bíróság döntésének az ügy érdeme szempontjából releváns, az ügyben választ kívánó kérdésekre kell kiterjednie. Az indokolási kötelezettség a döntés érdeme szempontjából lényeges körülmények megfelelő indokkal történő alátámasztását követeli meg {3127/2019. (VI. 5.) AB határozat [44]; 3159/2018. (V. 16.) AB

határozat [34]; 3169/2019. (VII. 10.) AB határozat [32]}. Az indokolt döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné [7/2013. (III. 1.) AB határozat [31]}. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásait is kielégítő mennyiségű érvrendszer bemutatása, az indokolásnak az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie [26/2020. (XII. 2.) AB határozat [22]}. A másodfokú bíróság a döntése alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel bemutatta, amelynek terjedelmét és mélységét az ügy egyedi körülményei határozták meg, így alaptalanul sérelmezte az alperes e jogszabályi rendelkezés megsértését is.

[40] Ugyancsak megalapozatlanul sérelmezte az alperes a 2023. január 1-től kezdődő időszak vonatkozásában azt, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 279. § (1) bekezdését, mivel a másodfokú bíróság nyilvánvalóan iratellenes és okszerűtlen következtetésre jutott a bizonyítékok mérlegelése kapcsán. A felülvizsgálati eljárás mint rendkívüli perorvoslati eljárás során általában nem vizsgálható felül a bíróságok mérlegelése alapján megállapított tényállás és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A Kúria csak azt vizsgálja, hogy az eljáró bíróságok a mérlegelés körébe vont adatok, a felek személyes előadása, a bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutottak-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre.

[41] A bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség. Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő jogkövetkeztetésre lehet jutni (Kúria Pfv.I.21.532/2019/7., Pfv.II.20.280/2022/10.). A fent kifejtetteknek megfelelően a kollektív szerződés módosítása körében a másodfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékokat a Pp. 279. § (1) bekezdésének megfelelően mérlegelte.

[42] A felülvizsgálati érvelésben a kereset időelőttisége körében előadott alperesi érvelés nem felelt meg a felülvizsgálati kérelem Pp. 413. § (1) bekezdés b) pontjában rögzített követelményeknek, így azt a Kúria érdemben nem vizsgálta.

[43] Mindezek alapján megállapítható, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati érvelésben megjelölt anyagi jogi és eljárási jogszabályhelyeket nem sértette, így azt a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[44] Az alperes a pervesztességére tekintettel köteles a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján viselni a felperes jogi képviselőjével a felülvizsgálati eljárásban felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése szerint megállapított, az általános forgalmi adóra is kiterjedő ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költséget.

[45] Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 51. § (1) bekezdése alapján mentesül a felülvizsgálati eljárási illeték megfizetése alól.

[46] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

[47] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja kizárja.

A döntés elvi tartalma

A fizetett éves szabadság eltérő kiadására vonatkozó kollektív szerződéses rendelkezés kereteit maga az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontja tartalmazza.

Záró rész

Budapest, 2025. november 19.

Dr. Suba Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró, dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró, dr. Puskás Péter s.k. bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró